

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kolleci**

“WEB proqramlaşdırma”

fənninin

PROQRAMI

040546 - “Avtomatlaşdırılmış sistemlərin və hesablama texnikasının proqram təminatı”

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Bakı
İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin Metodiki
şurasının 15 sentyabr 2017-ci il tarixli iclasının
qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
(Protokol № 1)

Bakı 2017

Tərtib etdi:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi

Əliyeva Elnarə Elman

Redaktor:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi

Yunusov Ağabala Abdulxeyir

Rəy verənlər:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi

1.Abdullayeva Aysel İltifat

Az.TU “KS və şəbəkələri” kafed.
B/M

2.Qəmbərov M.

İZAHAT VƏRƏQİ

Web proqramlaşdırma fənnində web proqramlaşdırmanın mahiyyəti izah olunur, web saytların yaradılması və web saytın internetə yerləşdirilməsi öyrədilir. Web sayt — xüsusi format olunmuş və özündə mətn (text), qrafika (graphic), istinadları (hyperlink) və animasiyaları (animation) göstərən sənədlər toplusudur. Hər bir nəzəri hissə keçildikdən sonra praktiki nümunələr, məsələlər həll olunur və təhlillər aparılır. Tədris proqramında web-də istifadə edilən proqramlaşdırma dillərinin mənimsənilməsinə xüsusi diqqət yetirilir və burada HTML və JavaScript dilləri və CSS stillərinin tətbiqi keçilir. HTML-i öyrənmək üçün aşağıdakı proqramlar lazımdır:

1.Redaktor

2.Səyyah (brauzer)-istifadəçilərin web serverlər üzərindəki HTML sənədinə baxmasına imkan verən proqram təminatıdır.

Əsas brauzerlər-Internet Explorer, Mozilla Firefox, Apple Safari, Opera və s.

HTML sənədini istənilən mətn redaktorunda, həmçinin Windows əməliyyat sisteminin bloknnotunda hazırlamaq olar.

HTML – Hyper Text Markup Language. Hipermətn koduna malik olan fayllar (.htm) və (.html) genişləndirməsi ilə göstərilir. HTML Internetin fundamental baza texnologiyasıdır. Çox sadə bir dil sayılır.

HTML, brauzerin oxuya biləcəyi, hər hansı sənədi və ya səhifəni yaratmaq üçün xüsusi hipermətn dilidir. HTML web-səhifənin növünü və funksiyasını təyin edən deskriptorlar əsasında yaradılmış dildir. Deskriptor (teq) – kodlaşdırılmanın əsas elementi kimi HTML standartında qəbul olunmuş işarələrdir.

Fənnin tədrisinə 60 saat ayrılmışdır: 30 saat müəhazirə, 30 saat məşğələ.

Fənnin məqsədi tələbələrə sərbəst şəkildə sayt yaratmağı öyrətməkdir.

MÖVZULAR ÜZRƏ SAATLARIN PAYLANMASI

№	Mövzuların adları	Mühazirə	Seminar
1.	Web saytlarının yaradılma texnologiyası	2	2
2.	Hipermətinlərin yaradılması	2	2
3.	HTML dili. Web səhifənin yaradılma strukturu	2	2
4.	Web səhifələrdə rənglərdən istifadə	2	2
5.	Teqlər. Abzasların verilməsi. Abzasın düzləşdirilməsi	2	2
6.	Web səhifələrdə Hiperistinadların yaradılması	2	2
7.	Siyahıların yaradılması	2	2
8.	Web səhifələrdə şəkillərin yerləşdirilməsi	2	2
9.	Web səhifələrdə cədvəllərin yaradılması	2	2
10.	Web səhifələrdə Freymlərin yaradılması	2	2
11.	Web səhifələrdə formaların yaradılması	2	2
12.	CSS-in HTML-sənədə daxil edilməsi	2	2
13.	<u>Xarici stillər</u> CSS-in qısdılmış xassələri.CSS koda şərhin yerləşdirilməsi. Selektorlar	4	4
14.	Web səhifənin qeydiyyatdan keçirilməsi	2	2
Cəmi: 60 saat			

MÖVZULAR VƏ ONLARIN İZAHİ

Mövzu 1. Web saytlarının yaradılması texnologiyası – 4 saat

Qlobal şəbəkələrdə Web səhifələrin yaradılması texnologiyası; serverlərin proqram təminatının mahiyyəti; hipermətnlərin yaradılması dili. Instrumental vasitələrin təyinatı; Dizaynın müasir redaktorları; İstifadə olunan texnologiyalar Javaapplet, JavaScript, PHP, CSS və s.

Mövzu 2. Hipermətnlərin yaradılması. HTML dili – 4 saat

Hypertext markup language-hipermətnin nişanlanması dili. HTML dilində sayt yaradılması. Hipermətn –hiperistinadı olan sənəd. HTML sənədinin yaradılmasında Windows ƏS-in standart proqramı olan NotePad və ya WordPad proqramlarından, müxtəlif internet brauzerdən istifadə olunması.

Mövzu 3. Web səhifənin yaradılma strukturu – 4 saat

HTML sənədin strukturu: sənədin versiyası haqqında informasiyanı bildiren sətir; sənədin başlıq hissəsi; sənədin gövdə hissəsi Web-səhifələri iki qrupa ayırmaq olar:

- statik (onlar çox vaxt *.htm və ya *.html genişlənməsinə malikdirlər) - bu səhifələr diske hazır şəkildə yazılırlar və dəyişmirlər.

- dinamik (*.shtml, *.asp, *.php, *.pl genişlənməsi ilə) - tamamilə və ya qismən sorğu anında serverdə yaradılırlar (məsələn, verilənlər bazasından lazım olan informasiyanı seçir və onu İnternet kanalları ilə Web-səhifə şəklində ötürür).

Mövzu 4. Teqlər. Abzasların verilməsi Abzasın düzləşdirilməsi – 4 saat

İnformasiyanın Web-sənəddə yerləşdirilməsi xüsusi əmrlərin - teqlərin köməyi ilə verilir. Teq - brauzerin başa düşdüyü əmrdir. Teqlər cüt və cüt olmayan olurlar. Yeni sətərə keçmə. Abzasların teqlər vasitəsilə verilməsi. Abzasların teqlər vasitəsilə düzləndirilməsi. Yeni abzasa başlamaq

Mövzu 5. WEB səhifələrdə rənglərdən istifadə – 4 saat

Web səhifənin fonunun və şriftlərinin rənglənməsi. HTML dilində rəng iki üsulla verilir: ada görə və onaltılıq kod şəklində. Rənglərin çoxu ada (ingilis) malikdir və bu adları brauzerlər başa düşürlər

Rəngin digər üsulla verilməsi - RGB formatında onun kodunu göstərməkdir. Rəng üç cüt 16-lıq rəqəmlərin şəklində yazılır ki, onların qabağında # işarəsi qoyulur. Hər cüt rəqəm 00 -dan FF-ə qədər intervalda (və ya onluq yazı ilə 0-dan 255-ə qədər) qiymət ala bilər.

Mövzu 6. Web səhifələrdə Hiperistinadların yaradılması– 4 saat

Hiperistinadların verilməsi, Hiperistinadların rənglərinin təyini. İstinadların saytın digər səhifələrinə, İnternetdə olan saytlara və səhifə daxilində olan obyektlərə ünvanlandırılması.

Hipermetn və hipermedia sənədlərinin fərqləndirici xüsusiyyəti digər sənədlərə aktiv istinadların (hiperistinadların) olmasıdır.

Mövzu 7. Siyahıların yaradılması – 4 saat

Markerli siyahılar. Markerli siyahılarda müxtəlif növ markerlərin tətbiq edilməsi. Nömrəli siyahılar. Web-səhifələrdə təyin və daxilə yerləşdirilmiş siyahıların yaradılması.

Mövzu 8. Web səhifələrdə şəkillərin yerləşdirilməsi– 4 saat

İnternetdə şəkillər, səhifənin fonu, sənəddə şəkillər. Şəkillərin düzləndirilməsi. Xəttin rənginin, qalınlığının, uzunluğunun təyin edilməsi. HTML sənəddəki şəklın hiperistinad kimi istifadəsi; stinadın yazılışı.

Mövzu 9. Web səhifələrdə cədvəllərin yaradılması– 4 saat

Sətirləri və oyuqları yaratmaq. Cədvəllərdə informasiyanın düzləndirilməsi. Cədvəlin özünə, sətir və oyuqlarına fonun yerləşdirilməsi. Cədvəldə şriftin rəngini dəyişmək. Cədvəldə sətir və sütun üzrə oyuqların birləşdirilməsi. Daxilə yerləşdirilmiş cədvəllər.

Mövzu 10. Web səhifələrdə Freymlərin yaradılması– 4 saat

Mürəkkəb strukturlar. Digər freymə istinad. Sütunlara bölmə. Sətirlərə bölmə. Sərhədlərin ölçülərinin dəyişdirilməsi. <FRAMESET>...</FRAMESET>(ing. frameset - freymlər dəsti) təqindən istifadə olunur.

Mövzu 11. Web səhifələrdə formaların yaradılması– 4 saat

Forma elementlərində istifadə olunaraq müəyyən məlumatların serverə ötürülməsi. Müəyyən səhifələrə keçid.

Formalar özündə idarəetmə elementlərini saxlayırlar. Bu elementlərə aşağıdakılar aiddir: Text field, Check box, Radio buttons, Textarea, Menu, List, Botton.

Mövzu 12. CSS-in HTML-sənədə daxil edilməsi– 4 saat

Stillərin kaskadvari cədvəlləri. Xarici stillər. Sənədin stil cədvəlləri. Sətirlərə yerləşdirilmiş stillər.

Mövzu 13. Selektorlar. HTML selektorlar. Kontekstdən asılı selektorlar CSS-in qısaldılmış xassələri . CSS koda şərhin yerləşdirilməsi – 8 saat

Selektorlar. HTML selektorlar. Kontekstdən asılı selektorlar. CSS-in qısaldılmış xassələri. CSS koda şərhin yerləşdirilməsi.

Mövzu 14. Web səhifənin qeydiyyatdan keçirilməsi – 4 saat

Səhifənin qeydiyyatdan keçirilməsi

ƏDƏBİYYAT

1. A.İ.Qurbanov, R.A.Abdullayeva Fərdi kompyuterlərin proqram təminatı. II cild-Bakı:, 2006.-177 s.: şəkilli
2. В. Белунцов. Новейший самоучитель по созданию Web-страниц. ДЕСС Москва 2000
3. И. Квинт Создаем сайты с помощью HTML, XHTML и CSS. Питер 2010

İnternet resursları:

4. <http://www.informatik.az>
5. www.zvirec.com
6. <http://www.learn.javascript.ru>

**Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin
ixtisas fənn müəllimi Əliyeva Elnarə Elman
qızının orta ixtisas müəssisələrində təhsil
alan tələbələr üçün “Web proqramlaşdırma ”
fənnindən hazırladığı proqrama**

Rəy

Müasir insan cəmiyyətinin istənilən sahəsi layihələndirmə işləri ilə bağlıdır və bu məsələlər kompyuter proqramları vasitəsilə həyata keçirilir. İnformasiya texnologiyalarının inkişafı proqramlaşdırma sahəsində təcrübəli mütəxəssislərin yetişdirilməsini tələb edir. “Web proqramlaşdırma” fənn proqramında Web proqramlaşdırmanın əsas mahiyyəti, Web saytların yaradılması texnologiyası, Web saytın internetə yerləşdirilməsi, HTML və JavaScript dilləri və CSS stillərinin tətbiqi izah olunur.

Proqram Avtomatlaşdırılmış sistemlərin və hesablama texnikasının proqram təminatı ixtisasının tələbələri üçün nəzərdə tutulmuşdur. Tərtib olunan proqram 60 saati əhatə edir. Proqram müasir tədris prinsiplərinə əsasən qurulmuşdur və hesab edirəm ki Bakı İdarəetmə və Texnologiya kollecinin ixtisas müəllimi Əliyeva Elnarə Elman qızının “Web proqramlaşdırma” fənn proqramı qrifə təqdim oluna bilər.

**Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin
ixtisas fənn müəllimi Əliyeva Elnarə Elman
qızının orta ixtisas müəssisələrində təhsil
alan tələbələr üçün “Web proqramlaşdırma ”
fənnindən hazırladığı proqrama**

Rəy

Təqdim olunan “Web proqramlaşdırma” fənn proqramının tədrisi “Avtomatlaşdırılmış sistemlərin və Hesablama texnikasının proqram təminatı” ixtisası üçün nəzərdə tutulmuşdur. Fənn proqramı 60 saat həcmində (30 saat müəhazirə və 30 saat məşğələ) hazırlanmışdır. Tədris proqramında Web-dən istifadə edilən proqramlaşdırma dillərinin mənimsənilməsinə xüsusi diqqət edilir. Fənnin əsas məqsədi tələbələrə sərbəst olaraq sayt yaratmağı öyrətməkdir.

Proqram fənnin standartına uyğun olaraq hazırlanmışdır və müasir dövrdə təcrübəli proqramçı-mütəxəssis yetişdirilməsində mühüm rol oynaya bilər. Bu səbəbdən Əliyeva Elnarə Elman qızının “Web proqramlaşdırma” fənninə hazırladığı bu proqramın tədris üçün yararlı olduğunu hesab edirəm

Kollecın ixtisas-fənn müəllimi

Abdullayeva Aysel İltifat qızı